

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Пантелеймонової Тетяни Геннадіївни

«Формування базових професійних компетентностей майбутніх магістрів хімії»,

яка подається на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

1. Обґрунтування вибору теми дослідження

В умовах активного розвитку науки, технологій та виробництва значно зростає роль доробок у галузі хімії, які сьогодні широко застосовують практично в усіх сферах життєдіяльності людства. У зв'язку з цим значно підвищуються вимоги до підготовки майбутніх фахівців-хіміків, які повинні ефективно виконувати свої фахові обов'язки та оперативно вирішувати поточні питання, що виникають у процесі здійснення професійної діяльності. Актуальність наукового осмислення шляхів вирішення порушеної проблеми посилюється виявленими суперечностями, зокрема між: актуальною потребою формування базових професійних компетентностей у майбутніх фахівців-хіміків та відсутністю системного дослідження цієї проблеми; між запитом потенційних працевлагодотворенців у сформованості у випускників магістратури з хімії базових професійних компетентностей та недостатньо високим реальним рівнем їх сформованості; між важливістю цілеспрямованого формування в майбутніх магістрів хімії базових професійних компетентностей і нерозробленістю зазначеного питання на теоретичному та практичному рівнях.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційне дослідження є складником науково-дослідної роботи кафедри освітніх наук, цифрового навчання та академічного підприємництва навчально-наукового інституту міжнародної освіти «Науково-методичне забезпечення якості середньої та вищої освіти в глобальному цифровому середовищі» (державний реєстраційний номер №0125U001676).

Тема дисертації узгоджена у Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень з педагогічних та психологічних наук в Україні (протокол №5 від 30.11.2021р.) та затверджена вченою радою навчально-наукового інституту міжнародної освіти (протокол № 1 від 16.10.2023р.).

3. Наукова новизна отриманих результатів дослідження.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що *вперше*: теоретично обґрунтовано, розроблено й експериментально перевірено систему формування базових професійних компетентностей майбутніх магістрів хімії у вищій школі, що включає три блоки: концептуально-цільовий (мета, завдання, принципи процесу формування базової професійної компетентності майбутніх хіміків-магістрів, наукові підходи, які складають методологічну основу дослідження цього процесу); змістовно-організаційний (структурні компоненти базової професійної компетентності, педагогічні умови, що забезпечують успішність її формування); діагностично-результативний (критерії, показники та рівні

сформованості професійної базової компетентності майбутніх хіміків); уточнено сутність базової професійної компетентності як інтегрального новоутворення фахівця, що забезпечує його здатність успішно здійснювати професійну діяльність з урахуванням її специфіки; визначено структурні елементи (мотиваційно-ціннісний, когнітивний, процесуально-діяльнісний, професійно-особистісний) базових професійних компетентностей; виокремлено сукупність базових професійних компетентностей майбутніх магістрів-хіміків: здатність використовувати закони, теорії та концепції хімії у поєднанні із відповідними математичними інструментами для опису природних явищ; здатність будувати адекватні моделі хімічних явищ, досліджувати їх для отримання нових висновків та поглиблення розуміння природи, у тому числі з використанням методів молекулярного, математичного й комп'ютерного моделювання; здатність організовувати, планувати та реалізовувати хімічний експеримент; здатність інтерпретувати, об'єктивно оцінювати і презентувати результати свого дослідження; здатність застосовувати методи комп'ютерного моделювання для вирішення наукових, хіміко-технологічних проблем та проблем хімічного матеріалознавства; здатність здобувати нові знання в галузі хімії та інтегрувати їх із уже наявними; здатність дотримуватися етичних стандартів досліджень і професійної діяльності в галузі хімії (ризиків для людей і довкілля тощо); *подальшого розвитку* набула теорія формування базових професійних компетентностей в магістрантів хімічних спеціальностей (форми, методи, педагогічні умови ефективного здійснення цього процесу).

4. Ступінь обґрунтованості і достовірності отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій забезпечено застосуванням комплексу методів, адекватних меті, об'єкту, предмету та завданням дослідження; практичним аналізом стану досліджуваної проблеми в теорії та практиці; кількісною обробкою та якісним аналізом результатів експериментальної роботи; апробацією й упровадженням результатів дослідження в практику роботи закладів вищої освіти.

Для вирішення поставлених завдань були використані такі **методи дослідження**: *теоретичні* – аналіз наукової літератури, синтез, систематизація, узагальнення для з'ясування стану розробленості досліджуваної проблеми, визначення понятійно-категоріального апарату, виокремлення структурних компонентів базових професійних компетентностей; моделювання – для розробки й теоретичного обґрунтування системи формування базових професійних компетентностей майбутніх магістрів хімії у вищій школі; *емпіричні*: педагогічне спостереження, бесіди, анкетування, тестування, експертне оцінювання, педагогічний експеримент для перевірки ефективності розробленої системи формування базових професійних компетентностей майбутніх магістрів-хіміків; *статистичні*: методи математичної статистики для кількісного та якісного аналізу емпіричних даних.

5. Практичне значення одержаних результатів дослідження

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в можливості імплементації науково обґрунтованої й експериментально перевіреної системи формування базових професійних компетентностей

майбутніх магістрів хімії в освітній процес інших закладів вищої освіти. Результати дослідження *впроваджено* в освітній процес Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (довідка № 0213/1 від 16.05.2024), Національного університету «Львівська політехніка» (довідка № 67-50-295 від 28.05.2024), Сумського державного університету (довідка № 0172 від 14.02.2025), Сумського національного аграрного університету (довідка № 01.0/03/1491 від 29.05.2024).

Теоретичні положення та висновки дисертації, практичні напрацювання з порушеної проблеми *можуть бути використані* в професійній підготовці майбутніх магістрів хімії у вищій школі, у системі підвищення кваліфікації викладацьких кадрів, під час вивчення магістрантами-хіміками курсу «Педагогіка вищої освіти», методики викладання хімічних дисциплін, при написанні кваліфікаційних робіт, а також при укладанні підручників і навчально-методичних посібників.

6. Апробація результатів дослідження здійснювалася на конференціях різних рівнів, а саме: *міжнародних*: II Міжнародній науково-практичній конференції «Perspectives of contemporary science: theory and practice» (Львів, 2024), I Міжнародній конференції «Тенденції розвитку педагогіки та освіти в умовах цифрових трансформацій (ByteED-2024)» (Харків, 2024), VII науково-практичній конференції «Present and future: priority areas of research in scientific and educational activities» (Прага, 2025); *всеукраїнських*: Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сьомі Геретівські читання» (Тернопіль, 2023р.), II науково-практичній конференції «Інновації в педагогіці: методологія, технології, дидактичні та виховні аспекти (Ужгород, 2024).

7. Перелік публікацій за темою дисертації

За результатами дослідження опубліковано 10 наукових публікацій, у тому числі: 5 статей у наукових фахових виданнях України за спеціальністю; 5 публікацій – у збірниках матеріалів конференцій.

Статті у наукових фахових виданнях

1) Пантелеймонова Т.Г. Перспективи розвитку хімічної освіти в умовах сучасних викликів // Перспективи та інновації науки. – 2024. – № 3 (37). – С. 492-500.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-3\(37\)-492-500](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-3(37)-492-500)

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/10051/10106>

2) Пантелеймонова Т.Г. Проблеми підготовки майбутніх магістрів-хіміків // Інноваційна педагогіка. – 2023. – Вип. 65, Том 1. – С. 18-21.

DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/65.1.3>

URL: http://innovpedagogy.od.ua/archives/2023/65/part_1/3.pdf

3) Пантелеймонова Т.Г. Проблема формування професійних компетентностей магістрів хімії у вищих закладах освіти // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи. – 2023. – Вип. 24 (2). – С.111-119.

DOI: [https://doi.org/10.35387/od.2\(24\).2023.111-119](https://doi.org/10.35387/od.2(24).2023.111-119)

URL: <http://adult-education-journal.com.ua/index.php/aej/article/view/267/231>

4) Пантелеймонова Т.Г. Формування базових професійних компетентностей здобувачів вищої освіти як педагогічна проблема // Новий колегіум. – 2023. – Вип. 4 (112). – С. 83-88.

DOI: 10.30837/nc.2023.4.83

URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/2008332>

5) Пантелеймонова Т.Г. Реалізація системи формування базових професійних компетентностей майбутніх магістрів-хіміків // Педагогічна Академія: наукові записки. – 2025. – Вип 14.

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14857638>

URL: <https://pedagogical-academy.com/index.php/journal/article/view/656/551>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Пантелеймонова Т. Г. Діагностика рівнів сформованості базових Професійних компетентностей у майбутніх магістрів-хіміків // Тези доп. VII International Scientific and Practical Conference «Present and future: priority areas of research in scientific and educational activities», 17-19.02.2025, Прага;
2. Пантелеймонова Т. Г. Підготовка магістрантів хімічних спеціальностей у класичному університеті в контексті сучасних викликів // Тези доп. I Міжнародної конференції «Тенденції розвитку педагогіки та освіти в умовах цифрових трансформацій (ByteED-2024)» (Харків, 17-19 квітня 2024 року);
3. Panteleimonova T. H. The concept of «Basic Professional Competence» in national pedagogical thought // Тези доп. II Міжнародної науково-практичної конференція “Perspectives of contemporary science: theory and practice”, 1-3.04.2024, Львів, Україна-с.409-413
4. Пантелеймонова Т. Г. Модель формування професійної компетентності майбутніх магістрів хімії: матер. Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сьомі Геретівські читання» (Тернопіль, 22 вересня 2023р.). ТОКІППО. С.258-260.
5. Пантелеймонова Т.Г. Сучасні вимоги до підготовки хіміків у ЗВО України (Матеріали II науково-практичної конференції (м. Ужгород, 15-16 березня 2024 р.).

9. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, списку літературних джерел до кожного розділу, загальних висновків та додатків. Дисертація ілюстрована рисунками та таблицями, що свідчить про високий рівень насичення об'єктивним матеріалом. Структура викладення основних результатів дисертації, наукова і літературна якість подання матеріалу та стилю дисертації не викликають заперечень. Таким чином, дисертація за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам МОН України.

8. Дотримання принципів академічної доброчесності. За результатами науково-технічної експертизи дисертація Пантелеймоної Тетяни Геннадіївни визнана оригінальною роботою, яка не містить елементів фальсифікації, компіляції, фабрикації, плагіату та запозичень.

Ухвалили:

1. Визнати, що результати дисертації на тему «Формування базових професійних компетентностей майбутніх магістрів хімії», що подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки, мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення та є вагомим внеском у подальший розвиток педагогічної науки. Здобувач в достатній мірі володіє методикою самостійного теоретичного та експериментального дослідження й науковим стилем подання матеріалів дослідження.

2. Ураховуючи актуальність, наукову новизну, практичне значення, обґрунтованість одержаних результатів дослідження та відповідність дисертації вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ № 44 від 12.01.2022, та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України № 40 від 12.01.2017, рекомендувати дисертаційну роботу Пантелеймоної Тетяни Геннадіївни на тему «Формування базових професійних компетентностей майбутніх магістрів хімії», подану на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки для подання до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

3. Клопотати перед Вченою радою Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна про утворення разової спеціалізованої вченої ради для прийняття до розгляду та проведення захисту дисертації Пантелеймоної Тетяни Геннадіївни на тему «Формування базових професійних компетентностей майбутніх магістрів хімії» на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

ГОЛОВУЮЧИЙ засідання,
доктор педагогічних наук, професор, в.о. завідувача
кафедри освітніх наук, цифрового навчання та
академічного підприємництва навчально-наукового
інституту міжнародної освіти Харківського
національного університету імені В. Н. Каразіна

Наталія ТКАЧОВА